Ч. 74 (11.415). Львів, четвер 4. квітня 1929. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 гов. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

## Подвиг.

**Українське громадянство „Рідній Школі" за I. піврік 1928-29 шк. року.**

Останні місяці минулого шкільного року (1927/28) належали до найтяжчих, які колинебудь переживала „Рідна Школа". Елементарні катастрофи голоду та страшної повени зруйнували велику частину українського населення під Польщею, а опісля минулорічні соймові вибори зменшили хвилево чуйність українського громадянства на шкільну ділянку і слідом за тим постійна жертвенність на „Рідну Школу" стала недостарчаюча у відношенні до її великих потреб. „Рідна Школа" перебувала важку фінансову крізу.

В цей найгрізніший момент, коли для „Рідної Школи" рішалося: бути або не бути — збудилася притуплена чи приспана народня совість. Найшлися не тільки поодинокі громадяни, але й цілі гурти громадян, які опріч своїх звичайних 1%-датків жертвували більші одноразові надзвичайні датки, жертвували одноденні заробітки, діти відказувалися від даруйків на Миколая, від ялинки і все те посилали на рятунок „Рідної Школи". Голос тривоги за істнування нашої одинокої шкільної установи перебив навіть тюремні мури й політичні вязні коштом свойого здоровля жертвували і свою найціннішу жертву на „Р. Ш".

Одночасно й делеґат „Рідної Школи" в Америці, п. Лев Ясінчук, розвинув живу й успішну акцію для „Рідної Школи", внаслідок чого й американська жертвенність зросла доволі поважно.

Зіставлення жертв, що вплинули до Головної Управи „Рідної Школи" за I. піврік минулого шкільного року і за I. піврік біжучого шк. року, виказує наглядно значний поступ на користь цього шкільного року, а саме:

В 1927/28 шк. році:

| Місяці: | Край: | Заграниця: | Разом: |
|---|---|---|---|
| Вересень | 5.693.52 | 1.306.86 | 7.000.38 |
| Жовтень | 6.266.89 | 2.069.56 | 8.336.45 |
| Листопад | 9.588.64 | 649.85 | 10.238.49 |
| Грудень | 8.581.65 | 1.323.18 | 9.904.83 |
| Січень | 28.749.31 | 4.863.24 | 33.612.55 |
| Лютий | 26.642.91 | 10.181.— | 36.823.91 |
| Разом: | 85.522.92 | 20.393.69 | 105.916.61 |

В 1928/29 шк. році:

| Місяці: | Край: | Заграниця: | Разом: |
|---|---|---|---|
| Вересень | 8.274.50 | 4.154.66 | 12.429.16 |
| Жовтень | 9.355.14 | 13.693.60 | 23.048.74 |
| Листопад | 10.504.14 | 4.799.30 | 15.303.44 |
| Грудень | 13.378.43 | 16.006.71 | 29.385.14 |
| Січень | 57.030.43 | 14.685.32 | 71.715.75 |
| Лютий | 22.218.52 | 16.272.32 | 38.490.84 |
| Разом | 120.761.16 | 69.611.91 | 190.373.07 |

Отже в порівнанні з I. півроком 1927/28 шк. р. зложив край за I. піврік 1928/29 шк. р. більше 35.238.24 зол., заграниця більше 49.218.22 зол., разом 84.456.46 зол.

Таким чином український нарід ділами задокументував, що — уважаючи „Рідну Школу" за свою найважнішу, підставову установу в часі сучасного лихоліття — дорожить нею і в найскрутніший час дав Головній Управі матеріяльну змогу посплачувати бодай найбільш пекучі довги, дати учительству в більшій части залеглі належитости та прийти з необхідною допомогою найбільш матеріяльно загроженим провінціональним Кружкам „Рідної Школи" на вдержання їх шкіл і захоронок та на будову шкільних будинків.

Одначе не забуватиб, що на Гол. Управі „Рідної Школи" тяжить ще 50.732.26 зол. довгів, а опріч того на вдержання своїх шкіл, захоронок, курсів, бурс і ремісничих варстатів потребує „Рідна Школа" грошей кожного місяця, не говорячи вже про те, що слід поважно застановитися й над конечною розбудовою шкільної сітки та над створенням ремісничо-промислових шкіл.

Міжтим уже в лютім жертвенність краю виказує 4.424.39 зол. менше, як минулого року, а в березні „недописали" вже край і заграниця. А саме минулорічний березень дав з краю 13.982.84 зол., із заграниці 9.969.89 зол., разом 23. 952.73 зол. А сьогорічний березень приніс Головній Управі „Рідної Школи" з краю 12.088.34 зол., із заграниці 8.182.07 зол., разом 20.270.41 зол. Отже 3.682.32 зол. менше.

Яка цьому причина?

Мабуть це звичайне у нас явище, що в один момент запалимося до великих навіть подвигів, одначе нема ще в нас сили волі, нема тяглости витревалости і постійности в сповнюванні обовязків без окремих покликів та без реклями, що, як видно, рішає про оконечний успіх.

Одначе життя і правильний розвиток такої всенародньої установи, як „Рідна Школа", вимагають постійної піддержки. Бо „Рідна Школа" не може достроюватися своєю діяльністю до хвилевих матеріяльних впливів, тільки мусить мати засоби щонайменше на удержання і ведення бодай істнуючих вже аґенд. Адже в противному випадку замикання чи редукування шкіл „Рідної Школи" малоб найфатальніші наслідки для нас і промостилоб шлях всяким польонізаційним та асиміляційним намірам.

Тому всі ті, що в місяці березні ц. р. призабули на „Рідну Школу", повинні у квітні надіслати більшу квоту, щоб їх необовязковість не поставила Головної Управи „Рідної Школи" знов у тяжке положення, з якого „Рідна Школа" почала вже щасливо виходити.

„Рідна Школа" мусить бути активна! Про це повинно подбати і певно подбає українське громадянство в краю і за кордоном.

**І. Герасимович**

## Заповіт маршала.

(Від нашого кореспондента.)

*Париж, 26. березня 1928.*

I.

Із величавістю, якій подібної Париж не бачив ще від часу похорону Віктора Гюґа, розвинулася сьогоднішна жалібна маніфестація в честь покійного вожда французьких і союзних армій. Був ранок провесняний — справжньої весни, з зеленю й квітами також і тут іще немає — вже не холодний, але ще й не теплий. Небо було легко прислонене, ясно-сіре. А в повітрі плила легонька мрака: післанниця недалеких морей і близької великої ріки. Наче вимерлі були вулиці й цілі квартали, за вийнятком тих, якими мав проходити похоронний похід: там були не сотні тисяч, а міліони люду. Цеж відходив на вічний сон, у сусідстві Наполеона, найбільший і найщасливіший вожд, якого видала ця земля жовнірів: маршалів від часу корсиканського орла. Богато призбиралося поздовж історичних вулиць дрібної цікавости, але й чимало слізних очей можна було бачити...

Не ждіть від цього допису звідомлення про порядок походу, про подробиці його величности: в описах один похід похожий на другий, а описів їх також кожен з нас читав нераз, навіть у шкільних читанках. Усе там було, що мало бути — в таких нагодах. Було — річ від давна невидана в цій країні — навіть високе духовенство. Були сини й представники чужих монархів, були всякі тутешні й чужі ґенерали. Серед останніх був і представник Річипосполитої.

Ішов і старий кінь за домовиною старого Вождя. Наче в одній з перлин Шевченка:

*„Ведуть коня вороного,*
*„Розбиті копита.*
*„А на ньому сіделечко,*
*„Китайкою вкрите".*

Копита, правда, розбиті не були — не такі вже тепер часи, щоб начальний вожд розщибався верхом по степах. Та й місце козацької китайки займала чорна заслона. А все таки ритм Шевченківського вірша звучав у вашому мізку й ваших нервах, коли ви гляділи на цей похід — останній — воєнного начальника.

II.

Ще не закрились були двері Інвалідської крипти за Фошевою домовиною, ще лежали тлінні останки Покійного під Тріюмфальним Луком, ще тільки що закрив він був очі на віки, — а вже розжарювалася над його заповітом завзята сварка між тутешніми газетами, тільки легко притишувана оглядами на свіжу жалобу. Заповіт? Який заповіт?

Не цілих півтора року тому появилася, на перші чутки про переговори в Женеві й Туарі, в одному з великих французьких Вістників „Revue de France" безіменна стаття проти „передчасної" евакуації Надренщини французькими військами. Стаття — ця зараз-же була підхоплена щоденною пресою, а про її автора тинялися по кутках усякі здогади. Та як тільки маршал оце закрив очі, редактор Вістника зараз-же розкрив редакційну тайну: автор був пок. Фош, а зміст статті він уважав своїм політичним і військовим заповітом для Франції.

Яку пораду — найважнішу й головну пораду, плід своїх стратеґічних і політичних міркувань — передає оце Франції зпоза могили її останній великий отаман?

III.

Пораду: під ніякою умовою і ні за яку ціну не скоротити часу окупації Надренщини.

І осторогу: як кинуть французькі війська природний кордон Рену, заки політичний і штучний кордон буде укріплений кількома лініями коштовних і важких фортифікацій і заки свіжа військова реформа не дасть країні воєнної сили, — то горе Франції! Входова брама до 40-міліонової батьківщини буде отверта для 65-міліонової Німеччини. Смертельна загроза нависне, мовляв, не тільки над Францією, а й над її союзницею на сході. Окупація повинна, відповідають, і так покінчитися через яких шість років: це один резон, відповідає пок. Фош, щоб використати цей короткий час — міліярдовими коштами побудувати укріплення й поставити нову могучу армію, тай позволити Польщі сконсолідуватися у одноцільну 30-міліонову націю, здатну й готову дати відсіч і ґерманському насиллю і московсько-азійському варварству.

А хто, як оце Бріян, схиляється передчасно видати з рук французького жовніра єдину доцільну, єдину надійну, єдину природну границю Франції, стратеґічну барієру Рену, тому довголітній професор стратеґії по високих школах військових, воєнний мислитель і навантажений досвідами останньої війни Вожд кидає на голову найважчий проклін: „злочину проти Батьківщини".

Річ самозрозуміла і очевидна, що не нашому братови розсуджувати — скільки є правди в замогильному крику-заповіті пок. маршала. Вистарчить пригадати собі, хто такий був пок. Фош тай здати собі справу, на чому він своє завіщання будує.

Зробимо це завтра.

**В. Панейко.**

## Арештування на Волині.

**Знову арешти в Дубенщині та Ковельщині.**

Дня 15. березня ц. р. арештовано в селах Малів і Більче, гм. Боремель на Дубенщині, 8 осіб, а саме: Стратона Лясcу, Кс. Кулая, Віт. Якимчука, В. Гнітецького, П. Суходуба, Я. Шклінського, Ш. Тужицького і А. Шпака. Це нібито мала бути комуністична ячейка, що ширила комуністичну пропаганду і „задумувала" розвинути терористичну акцію. В арештованих мали нібито знайти 3 рушниці, пачку амуніції, скриньку динаміту, льонт, електричні лямпки (!) і купу комуністичних відозв.

Майже одночасно з тим переведено численні ревізії й арешти на Ковельщині, де пошукувано за комуністичними „ячейками", відозвами і зброєю. Арештовано загалом кількадесять осіб.

Польські газети подають, що після переведення тих арештів комуністи розкинули в Ковлі і в інших повітах „ґвалтовні" протидержавні відозви, протестуючи в них проти арештувань невинних людей і накликуючи до дальшої боротьби з польською державністю. З приводу появи тих відозв заряджено на місці енерґійні доходження, якими кермує заст. начальника уряду слідчої поліції Заремба, що вже нібито мав попасти на слід кольпортерів і автора тих відозв, яких арештував. Арештовано загалом 7 осіб, членів жидівських професійних союзів, на чолі з якимсь Фурманом — по професії кравцем.

## ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

### Організація націоналістів.

В органі проводу українських націоналістів „Розбудова Нації" (ч. 1—2 (13—14)) за січень—лютий ц. р. находимо програмову енунціяцію від Конгресу українських націоналістів, що відбувся на еміграції в часі від 27. січня до 3-го лютого 1929 р.

Заки займемося цею енунціяцією, вважаємо за доцільне дати деякі інформації про саму організацію націоналістів. Ці інформації беремо теж зі статті, опублікованої в названому числі „Розбудови Нації" під назвою „По конґресі".

Перед осінню 1927 р. істнувало в українському політичному житті кілька груп націоналістів, які жили своїм окремим організаційним життям, хоч ідеольогічно були до себе зближені. В 1927 р. зродилася серед деяких націоналістичних кол думка про обєднання та організаційне і програмове оформлення українського націоналізму. В тій ціли задумувано влаштувати конґрес. Одначе тоді з ріжних причин до конґресу не прийшло. Натомісць у перших днях листопада 1927 р. влаштовано конференцію українських націоналістів. Ця перша конференція прийшла до переконання, що конґресу не вдасться скликати доти, доки не створиться організаційного осередку. І тому то конференція подбала про створення такого осередку, покликавши до життя провід українських націоналістів. Проводові доручено рівночасно підготовити і скликати конґрес на весну 1928 р.

Провід почав організаційну працю серед націоналістів та підготовку до майбутнього конґресу. Для організаційних та ідеольогічних потреб націоналізму заснував він свій орган, а саме місячник „Розбудова Нації". Орган цей почав виходити з початком 1928 р. і виходить досі в Празі.

Весною 1928 р. конґрес не відбувся. Зате відбулася в квітні того року друга конференція націоналістів, що намітила речинець скликання конґресу на грудень 1928 р. Одначе й тоді конґресу провести не вдалося. Відбувся він щойно при кінці січня і з початком лютого ц. р.

Завданням конґресу, як виходить зі статті у „Розбудові Нації", було оформити українських націоналістів організаційно та ідейно, що на конґресі й сталося. Там створено організацію націоналістів і ухвалено їх політичну програму.

У згаданій на початку програмовій енунціяції опубліковані основні точки тієї програми. Отже політичною метою організації націоналістів є „відновлення, впорядковання, оборона та поширення" української національної держави. До здійснення тієї мети йде організація при допомозі збирання „творчих сил у нутрі нації" та скріплювання її „відпорности на зовні". Організація націоналістів відкидає всякі орієнтації на історичних ворогів українського народу, але за те хоче бути в союзі з народами, що ворожо ставляться до історичних ворогів нашого народу. Українську державу має відновити „національна диктатура", що повстане в часі „національної революції". Щойно по відновленні та закріпленні держави „національна диктатура перейде, через участь у владі провідної верстви, до створення законодавчих органів, на засаді представництва всіх організованих суспільних верств". На чолі держави стане „покликаний представницьким органом голова держави".

Далі довідуємося з тієї програмової енунціяції ще про те, що організація обстоює право приватної власности, але переведене на Україні вивласнення поміщицьких земель вважає за доцільне визнати окремим законом.

На господарському фронті організація вважає за найважніші такі справи: підтримку середнього селянського господарства, сільсько-господарської кооперації та промислу. Упромисловлення України треба переводити при допомозі приватної ініціятиви та удержавлювання підприємств, які „мають значіння для оборони і правильного розвитку країни". Далі організація є за вільною торговлею, але й за монополізацією торговлі „на вироби удержавлених підприємств і на головні галузі перевозу", крім того визнає тільки „єдиний, рівномірний і поступовий, безпосередній податок". Взаємовідносини між поодинокими суспільними ґрупами, вокремаж між капіталом і працею має нормувати держава на основах „волі праці, права коаліцій і вільних умов". День праці — восьмигодинний. Школа загальна, обовязкова і безплатна. „Єдина правильна армія і фльота, збудовані на підставі загальної, обовязкової повинности, разом з територіяльними козачими частинами.

Накінець у програмовій енунціяції читаємо, що „Організація Українських Націоналістів *протиставляється всім партійним і клясовим угрупованням* і буде прямувати через опанування цілого українського національного життя, до найширшого розгорнення української національної сили".

Так виглядає політичне, програмове оформлення українських зорганізованих націоналістів. Позитивним явищем у їхньому дотеперішньому житті треба вважати те, що вони остаточно зорганізувалися і програмово себе оформили, хоч, що правда, не всі. Бо є ще й такі націоналісти, що цій організації протиставляться. Цікаве лише, чи новозорганізовані націоналісти зможуть виконати кінцеву точку своєї програми, а саме, чи зможуть довго та успішно протиставитися всім навіть суто національним і понадклясовим партійним угрупуванням? Якщо націоналісти проти партійництва, то мусять собі здати справу з того, що зорганізувавшись, вони стали не чим іншим, а новою українською політичною партією, тільки партією фашистівського покрою.



## СРСР і Анґлія.

**Більшовицькі заходи для навязання торговельних зносин з Анґлією.**

З Москви повідомляють, що на банкеті, який там уладила радянська торговельна палата в честь прибувших членів анґлійської торговельної делеґації, предсідатель цеї палати Хінчук у привітальній промові висловив жаль з приводу припинення торговельних зносин між СРСР та Анґлією й заявив, що анґльо-радянська торговля може дати виключні наслідки, коли СРСР зможе встановити з Анґлією нормальні торговельні зносини. Голова анґлійської делеґації Ремнант у своїй промові висловив надію, що делеґації вдасться знайти підстави, які дали би можливість обом сторонам сприяти розвиткові анґльо-радянських торговельних зносин.

У предсідателя головного концесійного комітету Ксандрова відбувся ряд нарад з представниками ріжних закордонних фірм, що перебувають тепер у Москві, в справі притягнення закордонних капіталів до СРСР. У звязку з цим в радянській пресі зявився ряд статтей, які доводять, що радянські концесії дають добрий дохід від вложених в них капіталів, і що закордонні підприємці мають в СРСР ріжні спеціяльні привілеї. На основі офіціяльних даних в СРСР числиться тепер 68 концесій. З цього числа найбільше мають німці — 12 концесій, японці мають 11, американці 8, анґлійці 7 і поляки 6. Загалом в ці концесії чужинці вклали 50 міліонів карбованців.

**Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомости і національної гідности. Тому мерщій в ряди членів „Просвіти".**

ВОЛОДИМИР БІРЧАК. 23)

# БЕЗЖУРНІ ДНІ.

**Оповідання.**

(Продовження.)

Грицько і Стецько глянули на себе: Романа дійсно не було. Стецько не думав довго і вибіг на двір. За ним вийшов і пан-отець, що скористав з нагоди, аби втекти перед нападами учителя.

Роман сидів уже на возі і певно був би втік, якби не візник Микола, що був голодний і не мав охоти виїздити без вечері. Він саме зрадив у кухні увесь плян. Тепер шукав він батога, який „десь тут-во" подівся і якого він ніяк не міг знайти.

— Романе, а ти що?

— Я, нічого... — казав виїздити — і до вас хотів іти, щоби йшли. Вже пізний час... голова мене болить...

— Злазіть! — просив пан-отець. — Без вечері не відїздять від мене гості. Чим хата богата, тим і рада. Прошу!

— Завтра робочий день, батькові треба скоро коней... оправдувався Роман, злазячи з воза.

— Ще заїдете, вечеря вже готова. Красна ніч, буде добре вам вертати.

Небавком подали вечерю. А в часі вечері — ну, в часі вечері зачалася знову сварка між учителем і пан-отцем. І можемо бути певні, що й завтра, коли учитель матиме написати якесь письмо і дати пан-отцеві до підпису, то він для самого принціпу знову напише якенебудь імя скорочено і знову по свойому підписі не дасть з розмислом крапки, а пан-отець знову із самого принціпу зачне довгу лекцію про точність, точність передовсім, і знов буде пріти, обтираючи піт з чола й учити: „Чоловіче божий... точність". А учитель, коли схоче річево відперти арґументи пан-отця, зачне: „Це ви бачите, а не бачите... пригоди отця Петрівського... Не бачите, що перед роком кіт втопився у вашій криниці і т. д. Можемо бути певні й того, що коли учитель буде знову лаятись, то все віддасть пан-отцеві честь і буде його титулувати: „отче раднику"... І завтра будуть обидва знову проситися в двері і пан-отець ні учитель не схоче перший увійти, хоч нині один другого називав — провокатором...

XXII.

По вечері посиділи ще пару хвилин і знов сиділи всі три на візку і знов їхали всі три до Постригача в Болотнище в гості...

Роман сидів проти них і мовчав. Відсапнув тяжко, як по якій боротьбі. Був дуже злий, просто сердитий. Він знав одно, що їх обидвох не може вже більше привезти домів. Але як це зробити? Як це зробити? Сиділи-ж уже на його візку і їхали! Їхали враз з ним!

Грицько похилив голову на Стецька й заснув. Стецько потонув у думках. Що це все означало? Вчора вивозив їх Роман і нині вивозив їх... Вчора радив їм лишитися в Калинівці, а нині вже втікав від них... І Стецькові пригадалося, як то часом приїде хованець духовної семинарії на приходство женихатися. А тут його не хочуть, чи то дівчина вже не вільна, чи таки так його не хоче. Але він не бачить цього, сидить тиждень, сидить далі і все женихається, хоч йому все дають на притики, що з того нічого не буде. А тут жнива, кипить робота в полі, нікому заходитися. Господарям уривається одного дня терпець.

— Добродію! — каже пан-отець. — Поїдемо в гості до сусідів, там красна панна, до того грошовита. — І їдуть в гості до сусідів. На тобі Данило, що мені немило... Але часом пригодиться такий упертий або такий залюблений хованець, що не залишиться у сусідів і знову вертає до тих, що його вивозили. Тоді вивозять його вдруге, втрете — все до інших людей, аж поки не вивезуть...

— Щось таксамо і нас вивозить тепер Роман — подумав Стецько — Хоч з другого боку тут щось неясне. Не ми приїхали, він нас просив, просив горячо... Не сидимо тижнями, а оце недавно приїхали ми... І не женихаємося... Щось тут не годиться, але з другого боку факт фактом, що Роман хотів утекти без нас. Значить: завтра рано треба поділитися своїми спостереженнями з Грицьком, потім треба щиро, на розум розмовитися з Романом — думав Стецько далі — і завтра можу я знову бути в Березівці... Серед саду стоїть альтанка, а там сидить вона... — і Стецько сперся на Грицька й задрімав собі. Як і перше нісся візок легенько по мягкій пільній дорозі, наче човен по морі...

Довго вони спали, чи не довго — не знати, але вже добре розіспалися, як нагло збудив їх голосний крик.

— Гов! Гов! — кричав Роман. — Гов! Гов!

Грицько і Стецько прокинулися скоро й побачили, що Роман не сидів, а стояв на возі.

— Гов! Гов! Гов!

— Гов! Гов! — кричав і візник до коней, стримав їх і обертаючись до Романа, питав май же перестрашений: — Що сталося?

— Миколо, гов!

А потім Роман сів, відсапнув тяжко, нахилився до Грицька і Стецька та промовив подразнено:

— Товариші! Товариші! Послухайте мене, а потім кидайте каменем, плюйте мені в очі, або що хочете робіть, але я, я не можу, я вам мушу сказати!...

— Тільки без довгого вступу! — промовив іще заспаний Грицько.

— Товариші! Я запросив вас до себе на цілі ферії, я думав щиро, сердечно. Та он не те вийшло...! Але не я винен тому, Бог мені свідком, ти винен, Грицьку...

— Що — я — винен? — запитав Грицько.

(Продовження буде.)

# Радянська Україна.

### Поворот історичних цінностей на Україну.

Московська газета „Вечерняя Москва“ повідомляє, що уряд УСРР звернувся до уряду Російської Совітської Федеративної Республики з домаганням повернути на Україну цілий ряд історично-культурних цінностей, вивезених свого часу царськими урядами в Москву та в Петербург.

Український радянський уряд домагається 3 тисяч образів, різьб, археольогічних колекцій, старовинних книг і документів. З палати зброї мають вернути гармату, вилиту Мазепою в 1705 році, пять запорожських прапорів і козацьких бунчуків; з петербурського Ермітажу 17 запорожських клейнодів (курінні прапори, забрані при руйнуванні Січі); цілий ряд образів і музейних цінностей, що находяться в Третяківській галерії, музею мистецтва, музею Олександра III. в Петербурзі та в інших. Народній Комісаріят РСФРР не протиставиться тим домаганням, але протестує проти передачі деяких першорядної вартости образів російських мистців, тільки тому, що вони намальовані на Україні, або є творами мистців, що вродилися на Україні. Для вирішення цеї справи президія Всесоюзного Центрального Виконавчого Комітету рішила створити спеціяльну паритетну комісію з представників народніх комісаріятів освіти РСФРР і УСРР.

### Ощадність в УСРР.

Кампанія ощадности на Україні, як можна було сподіватися, не виправдала надій, які покладали на неї комуністи. Незважаючи на те, що більшовицькі каси ощадности визначили 10 відс. провізії тим, хто притягне до кас нових вкладчиків, результати кампанії є мінімальні, передовсім на селі. Харківський „Комуніст“ пише з того приводу, що згідно з пляном на місяці січень—березень вклади ощадностей повинні були збільшитися на 43 міліони карбованців, а фактично зросли тільки на 5 міліонів. А до того серед нових вкладчиків перевагу мають більшовицькі установи. Причиною такого явища вважає „Комуніст“ поширення ворожої агітації на селі. Вона підриває в селян довіря до урядових кас ощадности і тим самим довіря до цілої системи більшовицького правління.

### Українські спортовці поїдуть за кордон.

З радянської преси довідуємося, що Вища Рада Фізичної Культури і червоний спортінтерн виготовили плян змагань між українськими і закордонними спортовими організаціями. Згідно з тим пляном у травні ц. р. приїдуть на Україну представники спортових організацій Франції, а в липні Австрії. Українські спортовці поїдуть до Швеції, Німеччини, Англії та Франції. Закордонні спортовці виступлять у Харкові, Києві, Одесі та Донецькому Басейні.



# Закарпаття.

### Перед зnative зненням середньовічних повинностей.

Минулого тижня представники чеського міністерства освіти відвідали Пряшів та Ужгород, де конферували з представниками гр.-кат. церкви щодо умов знесення коблин, роковин та денників — церковних повинностей, які заховалися на Закарпатті ще з часів середньовіччя.

### Мукачів буде мати водогін та каналізацію.

До комітету проведення водогону та каналізації наспіло від технічних фірм 7 оферт в ціні від 23—27 міліонів ч. к. Комітет має тепер розглянути, котра оферта є найбільш відповідна, щоб з весною можна було приступити до роботи.

### Нові назви вулиць у Пряшеві.

Міська рада ухвалила назвати 6 вулиць на честь Духновича, Добрянського та інших діячів відродження Закарпатської України — майже всіх москвофільського напряму. Одну вулицю рішено назвати вулицею Льва Толстого. От так на Великій Україні мода на Ворошилових, Петровських ітд., а на Закарпатті на Толстих, Тургеневих та Пушкінів.

### Політехніка для Закарпаття, але в Кошицях.

Міністерство освіти в Празі ухвалило внести до кошторису майбутнього 1930 року відповідні кошти на організацію політехнічної вищої школи для Закарпатської України в Кошицях. На початку будуть засновані відділи: агрономічний та технольогічний. Викладовою мовою в Інституті будуть мови чеська та словацька. Цим пояснюється, чому Мукачів, у якому міська рада давно вже відвела площу під будову вищої технічної школи, не може дочекатися на це згоди з Праги.

### Вселегіонерська виставка.

Між 27. березня і 1. квітня була відкрита в Ужгороді вселегіонерська виставка. Ця виставка демонструвала між іншим і поступ кольонізації бувшими легіонерами Закарпатської України, яка ведеться інтенсивно за допомогою „Легiобанку“ в Празі. Щоб приховати цей демонстративний, протиукраїнський характер виставки, влаштовано її під фірмою „освітнього союзу“, розуміється: чеського.

# З Буковини й Бесарабії.

### Великдень на Буковині і в Бесарабії.

Префекти Буковини повідомили міністерство внутрішніх справ, що буковинське населення поділилося в святкуванні Великодня на два табори. Більша часть буковинського населення, доклали префекти, українці, які рішили святкувати Великдень на 5. травня, а румунське населення святкуватиме 31. березня. Міністерство наказало префектам доложити всіх заходів, щоби з приводу ріжниць між населенням не допустити до заколоту. Бесарабські префекти зголосили, що більша часть населення святкуватиме Великдень теж 5. травня. Щоб не допустити до інцидентів, рішило міністерство дати урядовцям відпустки 31. березня, 1. і 2. квітня. Такі відпустки дадуть їм також 5. травня.

### Нарада префектів з Бесарабії та Буковини.

Цими днями відбулася в міністерстві внутрішніх справ нарада всіх префектів з Буковини та Бесарабії. Префекти дістали вказівки, як мають вводити в життя новоприйняті закони.

### З Українського Музею Народовідання в Чернівцях.

Український Музей Народовідання в Чернівцях задумує в найближчому часі приступити до видання буковинських етнографічних матеріялів. Готується перший випуск. Тому прохається висилати фольклорні матеріяли на адресу Музею, Чернівці, вулиця Петровича ч. 4, з точним означенням місцевости, імення збирача, особи, від кого записано й дати. Кожну річ прохається писати на окремій карточці, писаній на одній стороні. Близчі вказівки подає прошура „Український Музей Народовідання“, зладжена К. Купчанком. Вп. збирачі одержать примірник, де їх зібрані річі друкуватимуться, даром.

### 100.000 леїв на розбудову „У. М. Н.“.

Управа Музею дістала такого листа: Даю 1.000 (одну тисячу) леїв на розбудову Українського Музею в Чернівцях в твердій вірі, що інші доповнять цю суму до 100.000 леїв. Взиваю охочих жертвувати, надсилати свої заяви до українських часописів і вплачувати жертви в „Кредитовім Банку“ в Чернівцях, на конто „Музей“. Надіюся, що на міліон українців у Румунії найдеться 100 людей, установ та товариств, які схочуть жертвувати на таку важну культурну ціль по 1.000 леїв. Можливо, що деякі схочуть зголоситися з більшою квотою, як 1000 леїв, а тоді число охочих жертвувати може бути менше. Ця галузь нашого культурного життя була досі занедбана і через нашу вину пропадали досі цінні памятки. Здвигнім музей і покажім, що ми культурна нація! — о. Іван Джулинський. — Чунків, 22. березня 1929.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

# Дещо про повість.

### II. Від сюжету до композиції.

Розмежування ідеї твору від його сюжету грає велику ролю в уяві повістяра, що починає писати повість свідомий, чого хоче і якими засобами йде до цього. Великі повістярі часто не мають готової ідеї, коли сідають до праці над повістю; зате вони мають сюжет — якийсь клаптик людського життя бачений, передуманий і пережитий, який хотять відтворити з такою внутрішньою потребою, немов би опис цієї низки подій і конфліктів мав їм заступити саму функцію безпосередньої участи в житті. Достоєвський, Дікенс, Бальзак або Томас Манн звязані зі своїми вимріяними героями (ще не схопленими у слові) так, немов би ці герої носили в собі заздру тайну, яку вони, письменники, мають за завдання вистежити як детективи

Автор у такій ролі психольога не завсіди може знати заздалегідь, чим „скінчиться“ гра подій, в якій кожний момент може вести до ріжних можливостей, непередбачених у самій схемі повісти ні в найточніше накресленім пляні. „Закінчення“, „розвязка“, „висновки“ — все це другорядні елементи супроти самої основи твору; а основою є саме перехрещені нитки психольогії живих постатей.

Повість у нашій літературі не дійшла вже до цієї стадії розвитку, щоби доцільно було вказувати на чужинні архитвори. Архитвори не є зразками, які можна наслідувати. Єдине доступне до наслідування, це зверхня форма, яку можна собі засвоїти менш-більше так само як чужинні зверхні товариські форми. Все те, що з цієї форми переходить у поняття „композиції“ і чого можна навчитись, виступає багато виразніше у творах талановитих (а не геніяльних!) письменників. Геній має змогу розсаджувати форму, тому, що його динамічна сила має чимало з динаміту.

Вся дотеперішня наша повість бореться ще з трудностями композиції. Про чисто побутову повість можна тут не згадувати, тому, що її примітивний, невибагливий сюжет письменник підправляє готовим етнографічним матеріялом. Такі твори ми читаємо на-пів із патріотичного обовязку, зі сентиментом мінімальних домагань. Але те, що дали в новелі Коцюбинський, Франко, Винниченко, Стефаник або Мартович — повістярі починають ледве пробувати. Коли вони самі стають або хотіли би стати повістярами, тоді входять у ділянку, в якій шукають напомацьки. Чим є нині повісти Франка? навіть не звичайною стерпною лектурою. Винниченко забалакує своїх героїв і читачів на смерть там, де повинен би давати образи, змальовувати якусь акцію. Найкращі повісти Кобилянської не мають композиції навіть настільки, щоби можна не бачити позшиваних ниток і поклеєних постатей.

Повість може бути одним довжезним монольогом самотного серця, яке не хоче нічого знати про вигляд світа і про людську льогіку. Повістяр може бути лише ліричним поетом і нічим більше, якщо його талант у силі пірвати нас самими настроями напротязі кількасот сторінок. Але з менту, коли повість оповідає нам якунебудь історію, до неї прикладаємо те саме домагання, що до кожного оповіданого анекдоту: коли оповідаєте анекдот, не вважайте свого слухача дурником, якому треба розтовкмачити його притаєний дотеп; не оповідайте його так, щоби заки ви його скінчили слухач уже знав усе те, що ви хочете йому сказати; не розтягайте того, що мусить бути ядерне і не пропускайте характеристичних подробиць, без яких значіння передана історія стає незрозумілою.

Композиція повісти звязана безпосередно зі сюжетом. Раз вибраний сюжет накидає письменникові своєрідні домагання, немов середовище і обставини, в яких живуть живі люди. Ми знайомимось із героями повісти, як із живими особами, з якими зустрілись у житті, зійшлись чи зблизились, і все те, що думаємо про їхні вчинки та думки залежне від степені знайомости з ними, сили зацікавлення їхнім життям і сили симпатії для їхніх переживань.

Повістяр ставить собі від перших сторінок повісти якусь мету, свідомо чи несвідомо. Ми оцінюємо його зусилля відповідно до засобів, якими він його здійснює. Цим можна пояснити не для всіх зрозумілий факт, що часто боронимо повісти з дуже невисокого рівня, зі скромними засобами ідей, стилю та композиції, а з погордою висловлюємося про твір з високими намаганнями, який не дає нічого з намірів уявлених автором і сподіваних нами.

Повістяр мусить бути не тільки небуденним мистцем, але психольогом і фільософом, коли хоче знятись понад величину своїх героїв, щезнути поза ними, не зрадити перед читачем свого становища до них. Інакше після першої характеристики дієвих осіб ми починаємо відчувати, а навіть бачити: наскільки він з ними споріднений, скільки із свого „я“ позичив він їм, щоби їх оживити, з якої висоти він їх охрещує на героїв або їх осуджує. Автор у повісти мусить мати всі ті самі (якщо не більші) дані, що й кожний із нас у житті, коли боронить якихсь поглядів, ідей, ідеалів — якоїсь реальної чи вимріяної дійсности. Коли він говорить про інших, тоді аналізує їхні думки, вчинки, мрії, ідеали, — розяснює спонуки, вказує можливі перспективи чужого духового розвитку.

Чи треба казати, що герой не може бути вищим від автора, який подекуди наслідує Бога: у мертву глину вдихує душу, яка її оживлює і робить її людською істотою? Чи не ясне, що те знарядя, яким користується письменник — слово — зясовує його індивідуальність, світогляд, усю низку його духових і матеріяльних (мовних) засобів багато ясніше та точніше, ніж усі риси тих постатей, які він хоче відтворити перед нашими очима? Тому-то в останній аналізі оцінка повісти кінчиться завсіди відповідю на питання: „що він хотів нам сказати, чим духово збагатити, чому він вибрав саме такий сюжет і дійшов до такої ідеї при помочі такої форми?“

### Концерт у честь Лисенка.

Товариство „Буковинський Кобзар“ устроює з кінцем травня ц. р. концерт, присвячений памяти Миколи Лисенка. В програму увійдуть твори на велику орхестру, мужеський і мішаний хор і соля. Деякі з тих творів будуть виконані на Буковині вперше.

### Омелян Гишка.

Наш відомий співак-баритон повернув перед кількома днями із Міляна, пройшовши курс у першого спеціяліста по вишколенні голосу, Cavalere Mario Sammareo із Міляна. По закінченні концертового турне з „Хором Донських Козаків“ у західній Европі, як перший соліст-баритон для української програми (в Парижі співав двічи), п. Гишка повернувся назад на Буковину для солідного вивчення кількох опер, маючи запевнення бути принятим у члени опери в Парижі.

## З життя зорганізованого жіноцтва.

**Делегатка „Міжнародньої Жіночої Ліги Миру і Свободи“ пані Древе у Львові.**

Справа національних меншостей і їх положення в Европі — це одно з найбільше актуальних питань, якими Міжнар. Ліґа Мира і Свободи останніми часами займається. Вже перед останньою сесією Ради Союзу Народів, що відбулась у лютім ц. р. в Женеві, — в якої програму входила справа національних меншостей, — Міжнар. Ліґа вислала резолюції, в яких домагаються, щоби всім національним меншостям признано абсолютну справедливість і рівноправність. Ліґа взиває Раду Союзу Народів, щоби у всіх державах провірено точно справу національних меншостей і витягнено з цього відповідні висновки.

Для ближчого ознайомлення і обговорення цеї важної політичної проблеми — Ліґа скликала в днях між 26—28 березня конференцію Комісії для справ Сходу Европи у Відні. Завданням конференції є підготовча праця до майбутнього конгресу Ліґи, що відбудеться літом ц. р., та обговорення загально політичного положення на Сході Европи, як проблему заграничної і внутрішньої політики, а зокрема справи національних меншостей. У цій конференції беруть участь: Фінляндія, Естонія, Литва, Лотва, Україна, Польща, Румунія, Югославія, Болгарія, Чехословаччина і Німеччина. В тій конференції брала участь, як це ми вже писали, пос. Мілена Рудницька від українського жіноцтва.

Для підготовчих студій у цій справі вислала Міжнар. Ліґа свою делеґатку, визначну французьку суспільну діячку і публіцистку паню Камілю Древе, яка обїхала з початком цього року Румунію, Балкан, Польщу, Литву, щоби на місці провірити положення національних меншостей. Від 14-го до 17-го березня ц. р. перебувала пані Древе у Львові. Українське жіноцтво відбуло з п. Древе кілька конференцій, в яких обговорено різні справи, що відносяться до положення українського народу під Польщею, та передано їй відповідні матеріяли, що обіймають цілість нашого життя. Крім цього, обговорено ще й богато інших питань, що входять в обсяг діяльности Міжнар. Ліґи.

Щоби познайомитися ближче з українською культурою — п-ні Древе відвідала українські церкви (Успенську і катедру св. Юра), Наукове Тов. Шевченка, його бібліотеку і музеї. Опісля відвідала жіночу гімназію та інститут С. С. Василіянок. Накінець відбула авдієнцію у о. митрополита Шептицького. Відвідала також жіночу кооперативу „Народнє Мистецтво“, подивляючи ручні роботи нашого жіноцтва в народньому стилі.

Для ознакомлення міжнародньої делеґатки з українською піснею, до якої виявила п. Древе велике зацікавлення — українське жіноцтво влаштувало продукцію українських пісень, які дуже гарно інтерпретувала наша співачка п-ні Приймова. З Галичини виїхала п-ні Древе до Будапешту, а звідтіля до Відня, де взяла участь у конференції Комісії Сходу Европи.

## Кредит для Польщі.

**Закордонний кредит для Державного Рільного Банку.**

Варшавські газети подають, що начальний директор Державного Рільного Банку, Станішевський, підчас свого побуту в Парижі перевів з одною групою французьких фінансістів переговори в справі одержання для Державного Рільного Банку довготермінового кредиту. Ці переговори мали успіх і Державний Рільний Банк одержав кредит у висоті коло 50 міліонів золотих. Цю суму банк має призначити на інвестиції в рільництві, а спеціяльно на штучні угноєння, одначе на короткотермінові кредити.

## За права української мови.

*(З кругів духовенства.)*

На домагання Городського Суду в Дрогобичі до Старостства, карає це Старостство греко-кат. духовенство дрогобицького деканату грошевими карами, а в разі нестягальности арештом за переступлення з арт. 1. закону з дня 31/7 1924 р. Дн. 73. поз. 724. Ці кари падуть за виготовлювання виказів померших і нешлюбно уроджених в мові українській („w języku ruskim“). На доказ посилаю Редакції один такий „Nakaz karny“ ч. K. 539. з 13. III. 1929.

Ба, але навіть і Urząd Wojewódzki Lwowski до ч. A. A. 1791 ex 1929 з 15. II. 1929 пересилає нашим парохіяльним урядам „okólniki w sprawie przestrzegania przepisów ustawy językowej przez gr.-kat. Urzędy parafialne“ не через гр.-кат. Ординаріят, а через Старостство. При тому не покликується на ніякий закон. Таким чином Воєвідство хоче одним почерком пера присвоювати всі парохіяльні уряди гр.-кат. обряду до урядування в польській мові.

Зміст цього „okólnika“ Воєвідства такий: Do Wszystkich Panów Starostów Powiatowych i Pana Komisarza Rządu p. o. Prezydenta miasta Lwowa. Ponieważ wciąż jeszcze wpływają tu zażalenia sądów innych władz z powodu przekroczenia przez. gr.-kat. Urzędy parafjalne przepisów językowych w sprawach metrykalnych, polecam Panu Staroście (Panu Komisarzowi Rządu) przestrzegać, aby wszystkie gr.-kat. Urzędy parafjalne, prowadzące rejestry stanu cywilnego, t. j. księgi metrykalne, stosowały się ściśle do postanowień obowiązujących w tej mierze przepisów, a w szczególności, by księgi matrykalne i wypisy z tych ksiąg wystawiano w języku łacińskim, oraz by w korespondencji z władzami państwowemi w sprawach, łączących się z prowadzeniem metryk, przy przedkładaniu wykazów urzędowych dla władz państwowych i sądów i t. p. urzędy te używały języka polskiego. Za nieprzestrzeganie tych przepisów należy opornych pociągać do odpowiedzialności karno-administracyjnej. — Wojewoda: Goluchowski w. r. Цей „okólnik“ дістали всі наші парохіяльні уряди через Старостство.

На доказ, що указ Воєвідства і кари Старостства неправні, наведу за „Нивою“ з 1926 р. ч. 10. стор. 360 сам закон і його автентичну інтерпретацію.

Це закон з 31/7 1924 р. Nr. 73. poz. 724. Dz. U. R. P., який постановляє найвиразніше в статті 1: „W języku państwowym urzędują wszystkie rządowe i samorządowe władze i urzędy administracyjne“.

Виконавчий розпорядок Ради Міністрів до наведеного закону з 24. 9. 1924. Dz. U. R. P. Nr. 85. poz. 820 вичисляє в § 2. вичерпуюче цілий ряд „cywilnych władz i urzędów administracyjnych I. i II. inst. i władz i urzędów samorządowych“. Однаже ані слівцем не згадує про парохіяльні уряди, бо словом: „cywilnych urzędów“ виконавчі розпорядки Ради Міністрів виключають усякі духовні й церковні уряди, а тим самим і парохіяльні уряди, які не є ані „państwową, ani samorządową władzą“. — Таке зіставлення закону про мову і виконавчого розпорядку до нього є без сумніву ясне і тому карання Старостством парохіяльних урядів суперечить істнуючим законам та розпорядкам.

Щоб не бути голословним, позволю собі покликатись на авторитативне пояснення цього закону про мову й виконавчого розпорядку до нього бувшим міністром віроісповідань і публичної освіти в письмі до екск. Митрополита гр. Шептицького з дня 9. IV. 1926 ч. VI. M. 1451.

В наведенім письмі бувший міністр освіти Стан. Грабський стверджує під I., що на основі закону з дня 31/7 1924, а заразом і виконавчого розпорядку Ради Міністрів з 24/9 1924 до повищого закону: „nie da się uzasadnić, jakoby i urzędom kościelnym, jako jednostkom autonomicznym, miały — z tego tytułu przysługiwać uprawnienia władz i urzędów samorządowych“. — „Wobec powyższego — władzy i urzędy kościelne, jakkolwiek posiadają uprawnienia, przewidziane w art. 113, 114 konstytucji oraz po postanowieniach konkordatu — nie mogą być jednak uważane jako władze i urzędy samorządowe w rozumieniu przepisów ustawy językowej, lecz mogą być jedynie traktowane jako osoby w rozumieniu przepisu § 2. powyższego Rozporządzenia Wykonawczego Rady Ministrów, korzystające z uprawnień językowych w granicach wyżej wymienionych przepisów“.

А цей § 2. до арт. 2. каже виразно: „Określone w art. 2. ustawy prawo składania podań i oświadczeń w języku macierzystym przysługuje osobom fizycznym oraz osobom prawnym“. Так отже із наведеного письма б. міністра Грабського виходить ясно і безсумнівно, що як закон про мову, так і виконавчий розпорядок Ради Міністрів до цього закону уважають парохіяльні уряди як духовні, а не як цивільні уряди тільки за особу правну, якій прислугує вповні право в своїм урядуванні послуговатися „macierzystym językiem“, тобто урядувати по українськи. Всякі інші натягання названого закону і розпорядку спрямовані проти ясного тенора закону, вони його тільки затемнюють.



Вкінці, якто адміністраційні власти хочуть признавати, хоча й незаконно, гр.-кат. парохіяльним урядам номінально — характер урядів, то як можна в конституційній державі допустити до такої аномалії, щоб один уряд карав другий, собі рівний, рівнорядний уряд гривною згл. арештом?

В імени духовенства дрогобицького деканату підписаний просить видрукувати цей матеріял для відома загалу гр.кат. духовенства. А українських послів прошу занятись цею справою і представити її відповідним чинникам влади, щоби вже раз наше духовенство було звільнене від шикан і численних кар за виконування обовязуючих законів.

**о. Іван Шевчик, парох і декан.**

Болохівці, 26. III. 1929.

## Доля інвалідів У.Г.А.

**З нагоди Загальних Зборів Українського Товариства Допомоги Інвалідам.**

В суботу 30. березня ц. р. відбулися сьомі річні Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Збори відкрив голова т-ва пос. Д. Паліїв, звіт з діяльности Товариства в минулім році склав заст. голови п. Т. Мартинець, котрий проводив зборами.

Товариство має досі тільки девять філій у Галичині. Сумне явище, що навіть у Станиславові не можна було дотепер заснувати філії. Філії на загал діяльні. Найкраще зорганізована філія в Тернополі, дальше йдуть філії в Чорткові, Сокалі, Самборі в Перемишлі.

В мин. році Товариство не перевело одинокої загальнокраєвої збірки жертв на інвалідів у листопаді, бо всі три галицькі воєвідства відмовили дозволу на збірку. Через ту головно обставину Товариство не могло зібрати більших фондів, щоб побільшити ренти інвалідам. Місячні ренти наших інвалідів все ще дуже низькі, від 10 до 50 зол. Повне забезпечення мають по праві тільки інваліди приміщені в Домі Українських Інвалідів у Львові, зате інваліди на провінції одержують тільки ренти, які не можуть вистарчити на життя. З кінцем 1928 р. було зареєстрованих в Товаристві 863 інвалідів, що ставали перед лікарську комісію. З того одержувало місячну ренту 394 інвалідів на загальну суму 7.200 золотих у місяць. Поважне число бо 440 інвалідів, не одержували ренти: є це інваліди, яким признано 33 відс. і менше утрати здібности до праці; з них тільки 33 відс. і 30 відсоткові інваліди одержували час до часу підмоги в міру фондів. Решта (29 інвалідів) приміщувалася в Домі Українських Інвалідів.

В мин. році наш край зложив на інвалідів 56.675 зол.; українська еміграція в Америці й Канаді зложила 47.567 зол. на підмоги інвалідам, а 27.623 зол. на будову дому для інвалідів.

Відрадним явищем є те, що, не вважаючи на заборону публичних збірок українське громадянство самочинно, без зовнішнього примусу, зложило досить поважні жертви на допомогу окалічілим борцям. Зокрема треба підкреслити значний зріст датків від українських кооператив. Коли в 1927 р. 349 кооператив зложило всього 7.049 зол., то в 1928 р. вже 572 кооперативи зложили 12.967 зол. на інвалідів. Є надія, що жертви від кооператив будуть постійно зростати. Варто згадати, що 203 читальні „Просвіти“ зложили теж 4.729 зол. Познати діяльну участь у збірках на інвалідів брало наше духовенство, що надіслало з 901 парохій 13.010 зол.

З Америки найбільшу поміч несе Обєднання Українських Організацій з осідком у Філядельфії, а крім того численні інші організації і громадяни.

Зазначуючи ці відрадні прояви, не можемо при тім позбутися й сумного почуття, що жертвенність у краю мало зросла у порівнанні з 1927 р. (в 1927 р. — 47.394 зол., в 1928 р. — 56.675 зол.). Слабий це прояв пошани до тих, що „все віддали за Україну“. Чи того сподівалися вони колись?

Більше тепла, більше пієтизму! Не вік-ж доведеться нести поміч теперішним нашим інвалідам. Життя їх згасає. Який-же слід полишать вони в душах нашого молодого покоління? Хіба нічого більше, крім спомину про тяжкі злидні? Нехай-жеж нарід пригорне їх до себе, отулить о-

ікою! Щоб усміхнулася розжалоблена Мати-Україна, бачучи, що її найкращі сини не поневіряються!

Невже в цьому році не буде краще?

Головою Товариства вибрано на цей рік знову посла Д. Паліїва. Склад Головної Ради Т-ва подамо в найближчому числі.

На Заг. Збори прибув голова Обєднання Українських Організацій в Америці п. Омелян Ревюк, якого в імени зборів повитав пос. Паліїв, зазначуючи, що без допомоги українців з Америки, а в першій мірі Обєднання, тяжко булоб подумати про допомогу інвалідам у теперішних розмірах. В своїй промові п. Ревюк, який уже передтим відвідав Дім Українських Інвалідів та канцелярію Т-ва й познайомився з діловодством Товариства, висловив повне признання для Товариства за дотеперішню працю. Запевнив, що українське громадянство Америки ніколи не забуде про інвалідів Української Армії. Не дадуть приспати цеї справи передовсім ті, що самі були учасниками визвольної війни і пройшли хресний шлях Української Галицької Армії. Підніс великі заслуги для інвалідів д-ра Луки Мишуги, секретаря Обєднання, котрий крім повної посвяти праці зложив одноразово 500 долярів на будову дому інвалідів; вказав також на заслуги Українського Народнього Союзу. Америка не дає ще того, що може дати, бо є серед нас люди і ґрупи, що розбивають усяку позитивну працю. Одначе українське громадянство в Америці дасть радо там, де бачить, що гріш не кинений марно і сповняє свою ціль.

## По широкому світі.

Помер у Парижі амбасадор Спол. Держав Ґеррік.

Міністерство війни в Мексику подає до відома, що повстанці відступають на всіх фронтах. Урядові війська почали облогу міста Хіменез.

У Кан, на франц. Рівієрі, святкували цими днями представники союзних держав 25-ліття „Антанти“. Бріян видав при цій нагоді відозву, в якій патетично заявляє, що Антанта дала народам своєю політикою доказ мирової ідеї.

Делеґація англійських промисловців, що приїхала до Москви, репрезентує 150 анґл. фірм і має 84 осіб.

## Арештування „Полі Бронфман“?

Польські часописи повідомляють, що поліція арештувала студентку університету Аделю Винницьку, яку підозріває, що це вона мешкала під ім. Полі Бронфман і брала участь у нападі на грош. листаря при вул. Городецькій.

## Зміни в польському уряді?

Дня 2. квітня приїхав зі Спали до Варшави през. Мосьціцький та конферував із прем. Бартелем у його приватних апартаментах, тому що премієр з причини недуги не кидає свого мешкання. Тій конференції приписують політ. кола велике значіння. До 24 год. відоме буде, чи прем. Бартель стоятиме на чолі уряду. Після устійнення цього питання обговорюватимуть справу обсади тек, які піддадуть реконструкції. Ендецька „Двугрошувка“ принесла чутку, що віцем. Ґродинський подався до димісії. Чутку цю заперечили; віцемін. скарбу Ґродинський вернув із свят. ферій та обняв урядування.

### Марш. Пілсудський премієром?

У звязи з чутками про реконструкцію кабінету в парл. колах кажуть, що премієром буде марш. Пілсудський, а віцепремієром Стан. Патек, польський посол у Москві.

—o—

## Перше засідання держ. трибуналу.

Предсідник держ. трибуналу скликав на пятницю перше засідання членів цього трибуналу задля їх заприсяження. Після заприсяження держ. трибунал зачне слідство в справі обвинувачення бувш. мін. Чеховича. На основі закона про держ. трибунал посли, які піддержують обвинувачення, можуть інформуватися про первісне слідство.

—o—

## Гірка доля...

Віденські часописи повідомляють із Царгороду, що Троцький випровадився з тамошнього готелю, бо не міг платити високого комірного, та живе тепер у прив. кватирі на передмісті в Бошові. Він лежить хорий на малярію.

—o—

## Пос. Уліца випустили за кавцією.

Дня 30. березня на основі ухвали карної палати окр. суду в Катовицях випустили на волю за кавцією 70.000 зол. бувш. нім. посла до шлеського сойму Уліца. Сподіються, що акт обвинувачення буде небаром готовий.

—o—

## Стріча Мусоліні з Чемберленом.

Дня 2. квітня у віллі в околиці Фльоренції відвідав Мусоліні Чемберлена, який замешкав там від кількох днів. Оба держ. мужі в довшій розмові ствердили щирі взаємини між Анґлією й Італією та порозуміння обох урядів у найважніших політ. справах, що торкаються обох країн. Після стрічі приняв Мусоліні на сніданні мін. Чемберлена та його жінку.

—o—

## Ґен. Доз — амбасадором Зл. Держав.

Нечайну смерть амер. амбасадора в Парижі Мирона Ґеріка, яка наступила наслідком перемучення серця підчас похоронів марш. Фоша, коментує фр. преса як втрату вел. приятеля, яких Франція мало має по тамтому боці Океану. Непорозуміння між обома краями, які виринули в останніх роках, були для нього темою сумних передумувань і він робив усе, щоби усунути непорозуміння, щоби в працях комітету експертів Америка відґравала ролю держави безпосередньо заінтересованої. Кажуть, що завдяки інтервенції покійного на чолі комітету знавців є Овен Йонґ і Перп. Морґан.

Підшукати нового відповідного амбасадора для Франції не легко, тимбільше, що вже зачинає рішатися справа довгів. У політ. колах кажуть, що найбільше виглядів на становище ам. амбасадора в Парижі має ґен. Доз, автор знаного пляну відшкодувань.

—o—

## Аманула іде на Кабул.

Із Калькути повідомляють, що Аманула з 30 тис. армією йде на Кабул. Його війська мають російську зброю й виеквіпування. З інших джерел приходять вістки, що Аманула має лише 7.000 війська, та що цією армією старатиметься усунути Габібулу. Кажуть, що до сутички обох військ не прийде, коли в пору приїде з Европи Надір Хан, який вже є в дорозі. Надір Хан має великі впливи в Афґані. Він скликав нац. раду, яка має рішити, хто з кандидатів має більші права до престола.

# НОВИНКИ

— **В програму концерту Любки Колесси,** який відбудеться нині, в середу 3. квітня, в салі польського Музичного Товариства (кіно Аполльо), входять: могутній орґановий концерт Вівальдія-Страдаля, Шопена: Фантазія ф-моль, Шумана: Карнавал та дрібніші твори, як етюди Ліста і т. д. У звязи з цим концертом можемо подати ентузіястичну оцінку львівської музичної критики виступу нашої пяністки в минулому році в симфонічнім концерті в тій-же салі. І так проф. Найгаввер писав між іншим в „Ґазеті Поранній“ з 27. квітня 1928: Ентузіястичний настрій панував на салі підчас фасцинуючих авдиторію пяністичних пописів Любки Колесси. Про більше досконале та гарне виконання концерту Шопена годі мріяти. В тій пориваючій інтерпретації лучилися в гармонійну цілість усі прикмети якими може похвалитися першорядно-мистецька гра... У „Веку Новім“ були такі замітки проф. Яворського: „Те, що міг би я написати про неї (Л. Колессу), мусить бути настроєне силою факту на тон найвищих суперлятивів. Маємо перед собою талант нечувано високої міри... Признаюся, що так заграного у нас фортепянового концерту Шопена я ще не чув...“ А „Слово Польске“ (д-р Мітша) писало: Зацікавлення було тим більше, що як солістка виступила Любка Колесса. Це просто великий відтворчий талант. Богато є жінок, що грають навіть добре на фортепяні, але мало є артисток, що заслугують уповні на це імя. Любку Колессу треба зачислити до тих правдивих пяністок — між ними є вона одною з найліпших!

— **Особисті вісти.** Дня 15. березня 1929 р. в Академії в Леобен зложили гірничий інжинірський іспит: канд. інж. Бобикевич Ізидор, Іваницький Евген, Кульматицький Петро, Кульчицький Степан, Лисий Ярослав, Маковійчук Олекса, Молчко Теофіль, інж. Янович Іван (перший в листопаді м. р. з гірничого мірництва).

— **Пріма Апріліс.** У 72. числі нашого часопису з дня 2-го квітня вся стаття „Закордонний політичний огляд“ написана нашим фейлетоністом Галактіоном Чіпкою. Можна було — скаже більшість читачів — придумувати якусь дотепну форму жарту і призначити десять визначних наших діячів або чужинних на зовсім несподівані становища; можна було подати до відома про винаходи, які є такі неймовірні для нас, як напр. грамофон і радіо для 16-го і 17-го століття... В усіх цих випадках 90 проц. читачів звернуло би на такі звістки негайну увагу і почало сумніватись в їх правдивости. У даному випадкові вістря сатири пішло трохи далі... може аж за далеко. Десятки осіб, що при кожній нагоді вважають себе компетентними забирати голос про основні справи політики прочитали цю статтю, начинену порожніми фразами та нісенітницями, навіть не зморщивши чола. Знайомість дійсної ситуації в европейській політиці, її фактів, течій, настроїв, можливостей і неможливостей не є такою простою річю, як її критика, без підготовки. Преса звичайно дає нагоду до сміху на Пріма Апріліс своїм читачам; цього року, бодай раз, хотіли посміятись члени редакції.

— **Темна львівська хроніка.** Старий спосіб практикований неодним, що хоче легким коштом дійти до маетку повторила різничка К. Вовк з вул. Різьницької, що оповіла на поліції історію про гроші та мясо, які втратила наслідком грабіжі. Тому, що оповідала все неточно, поліція зміркувала, що все це видумка. — Арештували Е. Ф. Шпіндля, який фабрикував 20-золотівки і 50-долярівки.

— **Напад на почтовий амбулянс.** У Познані переловили організаторів нападу на почтовий віз поїзду на лінії Розвадів-Дембиця. Є ними Беделек і Старосольський. З награблених ними грошей найдено при них ще половину суми: 105.000 зол. Оба бандити виїхали негайно в Познанщину, але не думали десь заховатись, хотячи використати гроші для приємної подорожі. Вони були в Острові, Скальмежицях, Каліші, Ґнезні, Іновроцлаві, скрізь живучи з широким жестом, переодягнені за багатих панків. Арештовані не боронилися, а признались до вини і точно описали, як напали на поїзд. Беделек сказав, що кондукторів тільки налякав револьвером і не викидав їх з ваґону, бо вони самі вискочили з переляку. Зі зізнань бандитів виходить, що великі гроші здобуті ними запоморочили їм голову і вони не знали, як їх ужити.

— **Ріжні вістки.** Неофіціяльне радянське промислове представництво в Спол. Державах „Амторг“ замовило для Дніпрельстану партію гідравлічних турбін і ґенераторів на суму півтретя міл. долярів. — Підчас Великодних свят у перший день виїхало з Льондону в Париж 19 пасажирських літаків. — У Новгородській губ. охрестили місто Растяпин на Дзержинськ у честь Фелікса Дзержинського. — В околиці Відня відчули підчас латинських Великодних свят сильний землетрус. — В італ. місті Фано біля річища Метауро найшли 140 кістяків, імовірно вояків Газдрубаля. — Помер у Римі кардинал Лючіді. — У Ковні арештували ксьондза Ольшевського, що вбив бувшу свою господиню. — Третій син анґлійського короля виїхав 18-го м. м. до Токіо з офіціяльними відвідинами. — В Японії вийшов новий закон, який дозволяє кожному громадянинові вбити грабіжника, що нападає на його власність на вулиці або в хаті. — У Мілянo помер маляр Амброджіо Альчіяті.

— **Світове кіно.** Ґрета Ґарбо головна „ведетта“ фільмового підприємства Метро Ґольдвін Маєр, почала свою акторську карієру як 17-літня дівчина. Коли вона скінчила драматичну школу, її талант відкриває шведський режісер Штілер і дає їй ролю у „Ґесті Берлінг“ С. Ляґерлеф. Публика відразу захоплюється духовою красою цієї артистки зі суворим лицем і граціозними рухами. Другий відомий режісер поручає їй ролю у „Безнадійній вулиці“ Ґуга Бетаверх і анґажує на постійне. У 18 р. життя Ґ. Ґарбо вже славна. У ролі „Анни Кареніни“ вона творить винімково глибоку

## Комунікат.

Повідомляється всіх заінтересованих, що по рішенню Ліквідаційної Комісії Інституцій Обезпечень Умових Працівників у Варшаві і на зарядження Уряду Воєвідського у Львові з дня 25. березня 1929 р. ч. ОС. 3.313 ех 1929, Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові передає з днем 1. квітня 1929 р. всі свої аґенди як також своє майно в завідування Закладови Обезпечень Умових Працівників у Львові.

Супроти цього в справах пенсійних і інших свідчень в Пенсійному Інституті Українських Приватних Службовиків у Львові, як також в справах звязаних зі завідуванням його майна належить звертатися від дня 1. квітня 1929 р. до Закладу Умових Працівників у Львові, вул. Пекарська ч. 1 А.

Львів, дня 31. березня 1929 року.

ЗА СТАРШИНУ
Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків у Львові:

**Петро Петрик**
заст. голови Пенс. інституту.

**Інж. Евген Храпливий**
провідник Виділу Старшини П. І.

**Олександер Карпінський**
1732 заст.-ревізор Пенс. Інституту. 1-1

постать геройки. — Підчас похоронів маршала Фоша зроблені в Парижі досвіди звукової фільми, яка буде готова за три тижні. — Прімо де Рівера дав для звукової фільми свою промову про еспансько-американські дружбу. — Підготовляють для екрану пєсу Б. Шова „Свята Йоанна" з участю Марії Корда.

— **Подяка.** Кружок „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича в Станиславові складає отсим Їх Ексцеленції Владиці Станиславівському Кир Григоріеві Хомишинові щиру і сердечну подяку за даток тисячу зол., який єдино уможливив Кружкові вийти оборонною рукою із незвичайної фінансової скрути в останнім часі, та продовжити нормальну працю у школах удержуваних Кружком.

— **Почтові складанки „Рідної Школи"** розсилаємо з нинішнім числом „Діла" і прохаємо українських громадян, українські товариства, кооперативи, підприємства й організації поспішити з датками на „Рідну Школу". Це тим більше, що в місяцях лютім і березні ц. р. жертвенність ненадійно ослабла, а Головна Управа „Рідної Школи" мусить сплатити решту довгів та мати конечний гріш на виплату належитостей учительству своїх шкіл та на удержання своїх виховних установ взагалі. — Прохаємо не марнувати складанок а використати їх, пересилаючи бодай невеличкі квоти, але масово і зараз. — **Головна Управа „Рідної Школи"**, у Львові, Ринок 10.

# З судової салі.

## Політичний процес в Луцьку.

Луцький окружний суд судив 22-ох людей з Ковельщини і Володимирщини, арештованих ще в березні минулого року в підозрінні приналежности до комуністичної партії Західної України. В першім дні розправи, з приводу неприбуття оборонців, обвинувачені, взивані до салі розправи, відмовляли зізнань. В наслідок „енергійних заряджень" — на внесок прокуратора — інцидент зліквідовано. З 22 обвинувачених тільки 2-ох призналося, що належали до К. П. З. У. Як зі сторони обвинувачення, так і зі сторони оборони зізнавало богато свідків. Прокуратор Стахурський домагався для обвинувачених тяжкої кари. Пятого дня розправи, в дні 18. березня, видано присуд, засуджуючи 4 обвинувачених на 10 літ тюрми, 1 на 6 літ, а 14 на 4 роки. 3-ох обвинувачених звільнено.

# ☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

**Марія Коссакова з дому Чмир,** артистка українського театру, померла 1. ц. м. в домі своєї матери при вул. Декерта ч. 5 у Львові. Покійна, жінка помершого вже перед роком артиста українського театру Володимира Коссака, вступила на сцену театру „Української Бесіди" в 1914 р. за дирекції Василя Коссака. Виступала на сцені українських театрів майже до останніх хвиль свого життя, при кінці на сцені Просвітянського Театру, маючи поважний успіх, головно в ролях характеристичних. Перед тижнем приїхала з провінції, де була з Просвітянським Театром, поклалася до ліжка і більше не встала. Померла на грудну недугу, лишаючи по собі щирий жаль у всіх, що її знали й цінили. Похорони Покійної відбудуться в середу 3. ц. м. в 4. год. попол. — В. Її П.!

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**Великий Міський Театр:**

Середа 3-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б".

Четвер 4-го, г. 7·30 веч. „Травіята", гостинний виступ Ядвиги Дембіцької.

Пятниця 5-го г. 7·30 веч. „Царевич", оперета.

## Кіна.

„Аполльо": „Дама в льожі ч. 13" з Ґретою Ґарбо.

„Лев": „Загін" — жінка в обіймах дикуна.

„Оаза": „Дві арабські ночі".

„Палас": „Танечниця з Москви".

„Пан": „Мулен Руж".

„Фатаморгана": „Дикарка".

„Химера": „Крила".

## Програма радіо.

**Четвер 4-го.**

**Льондон** (358). 17·00 Концерт орхестри Армії Спасення. 20·45 Англійські композиції; соло С. Льогана.

**Париж** (1744). 18·45 Пате. 20·30 Концерт.

**Берлін** (475,4). 20·00 „Веселий муж", оперетка.

**Відень** (519,9) 20·05. Мадярські пісні. 20·30 Веселий вечір.

**Мюнхен** (536,7) 20.00 Співочий квартет.

**Гамбург** (391,6). 19·55 Трансмісія з Кельн, опера Баха „Люцій Сила".

**Франкфурт** (421,3). 21·00 „Сільський вояка" оперетка.

**Мілано** (504,2). 20·30 „Люіза Мілер", опера Верді.

**Будапешт** (545) 17·40 Циганська музика. 21·00 Мадярська камерна музика.

**Москва** (825). 14·30 Діточий концерт.

**Ленінград** (1000) 19·00 Опера.

**Харків** (1680). 19·30 Фільгармонійний концерт.

**Варшава** (1395,1). 17·55. Камерний концерт. 22·30 Музика з дансінгу „Оаза".

**Пятниця 5-го.**

**Льондон** (358). 20·45 Концерт віольончелі. 21·00 Твори Арна. 24·20 Музика до танців.

**Париж** (1744). 15·45 Концерт. 18·55 Пате. 20·30 „Валькірія" Ваґнера.

**Берлін** (475,4). 20·00 Орхестра Бекера.

**Гамбург** (391, ). 21·00 Веселий вечір танку.

**Ляйпціг** (361,9). 16·30 Камерний концерт.

**Штутгарт** (374,1) 18·00 Легка музика.

**Кенігсвустергавзен** (1648,3). 17·00 Концерт з Ляйпціґу.

**Мілано** (504,2). 20·30 Симфонічний концерт.

**Рим** (443,8). 20·45 „Лякма Кета" опера Пєтрі.

**Будапешт** (545). 17·40 Російські балалайки. 19·30 Опера.

**Відень** (519,9). 16·00 Квартет Сільвінґ. 17·30 Концерт. 19·30 Ораторія Гендля.

**Москва** (1442,3). 20·0 Літературна пятниця.

**Харків** (1680) 18·30 Вечірний концерт.

**Варшава** (1395,1) 17·30 Концерт з пуворні. 20·15 Симфонічний концерт.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

**Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.**

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.**

Косова:
4.IV. Вій.
5.IV. Казка Старого Млина.
6.VI. Вихрест.
7.IV. Маруся Богуславка.

Бережани:
8.IV. Вій.
9.IV. Базар.
10.IV. Маруся Богуславка. 11—?

**Поклик „Сокола-Батька".** В листопадових подіях згоріла степениця Сокола-Батька. З уваги на 35 літний Ювілей Сокола і підготовлюваний Здвиг — степеницю конечно треба поставити нову і більшу. На цю ціль зложив перший д. С. Строцький 8 ам. дол. — О дальші датки на згадану ціль просить слати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. на вкл. кн. ч. 9510. — **Старшина С.-Б.** 1—1

**Надзвичайні датки на потреби „Рідної Школи" зложили ВП.:** Фотограф Л. Янушевич, Львів, вул. Вінц. Поля ч. 1. 52 зол.; Новий Український Театр дир. Карабіневича, Товсте 30 зол. з приводу іменин артистів Галі Крихівної, Л. Яблонського, В. Голубовича; Павлина Комаринська з Величковських, Коломия, 10 зол. місто вінця на домовину сестри Александри Величковської; Юліян Маринович — Селиська 400 зол.; Родина Мудраків у Львові 50 зол. замісць цвіт в на могилу бл. п. о. Крил. Теофіля Бобикевича. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку — **Головна Управа.** 1736

**Загальний Збір Народньої Гостинниці** кооп. стов. з обмеж. порукою у Львові відбудеться дня 20. квітня 1929 (субота) о 5. год. з полудня, в салі стовариншення, вул. Косцюшка ч. 1. (I. поверх). Порядок нарад: 1) Відкриття Загального Збору. 2) Відчитання протоколу з посліднього Загального Збору. 3) Звіт Дирекції з діяльности стовариншення і затвердження білансу з внеском Надзірної Ради на розділ чистого зиску за 1928 р. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Вибір 2-ох Членів Надзірної Ради в місце уступаючих. 6) Вибір 3-ох Членів Контрольної Комісії. — Рішення Збору є правосильні незалежно від числа приявних Членів-учасників. Рахунки і біланс до перегляду Членам виложені в домівці стовариншення протягом 4 днів перед Загальним Збором. — **Роман Сосновський** в. р. предсідник. **Д-р Ярослав Олесницький** в. р. секретар. 1737

**Не маючи змоги висловити подяки кожному з окрема тим численним інституціям, організаціям та окремим особам, що надіслали свої ласкаві привітання з нагоди Свята 5-літнього ювилею Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі, Ректорат Інституту цим шляхом висловлює зазначеним інституціям, організаціям і окремим особам в імені Інституту найсердечнішу подяку за щирі привітання й ті ласкаві побажання, що були звернуті до нашої Школи в урочистий день її ювилейного Свята 30. січня ц. р. — **Ректорат Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі.** 19. лютого.

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

**В**ІЛЯГОВІ ЯЙЦЯ імпортованих червоних „Rhode Island" по 1 зол. штука продає П. Котецька. Львів поч. скринька 106. При більших замовленнях прошу жадати оферти. 1735 1—3

**М**ОДНІ бранзолетки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа). Тел. 27—29. 1366 38-?

**П**АНЧОХИ, Шкарпитки, Рукавички і Трикотажі поручає **Гавриїл ЖИВЧАК, вул. Кілінського 1.** 1723 2—15

**К**ОСІВ. Пенсіонат Коржинської біля заведення д-ра Тарнавського приймає гостей вже від 15-го квітня. 1739 1—3

**Г**ОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні 3 6 153-?

**У**МЕБЛЬОВАНИЙ покій для солідних панів на становиську до винайму. — Зголошення в Адміністрації „Діла". 1741 1—2

**П**АВЛО ВІРУН з Миколаєва пов. Радехів уневажнює згублену військову книжку видану через ПКУ в Камінці Струмиловій. 1738

**С**ИРОТА вийде на село до дітий. Поможе в науці до четвертої класи і в домашних заняттях. Адміністрація під „Сирота". 1739

**П**РОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН Я. Ярославенка на мішаний хор в легкому укладі, партитура з подвійними голосами за 2 зол. висилає кожна книгарня „Торбан", Львів, вул. Осолінських ч. 6. 7—10

## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

**Д-р Фелікс Ган**

**Львів, Городецька 46.**

432 **Пересвітлення Рентгеном.** 2—24

**Дентист Яків Насс**

**Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.**

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. II. .. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65 - 73. 1689 7—10

**Іван Кохановський**

**ем. суддя окр.**

отворив адвокатську канцелярію

**в Богородчанах.**

1731 1—3

**зол. 3 ЦУКОРНИЦЯ зол. 3**

з хінського срібла тільки у

**Б. Гринберга, Сикстуська 4. Тел. 59-22.**

**ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА**

є безглядно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брукселі, Медіолані і Парижі золотими медалями.

1302 **Скрізь до набуття.** 65—?

**НЕРВОЛЬ**

**Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА,**

одинокий радикальний і випробований середник (натирання) на

**РЕВМАТИЗМ**

**кольку з причини перестуди, на постріл, ісхіяс і т. п.**

Жадати в аптиках. Жадати в аптиках.

Вибір і головна продажа.

**АПТИКА МІКОЛЯША**

**ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1.**

870 42—?

## Подяка.

**Мальвина з Рудницьких Ковальська**, вдова по священику, упокоїлася в Бозі по довгій і важкій недузі дня 30 березня ц. р. в 69 році життя. Похорон відбувся 1 квітня ц. р в Явчу. Опечалена родина почуваеться до обовязку зложити прилюдну подяку Впреп. ОО. Дм. Хабурському пароховi Явча. О. Юзичеві пароховi Кийгинич, О. П. Барановському завідателеві Помонят і О Я. Чемеринському завідателеві Вербиловець за провід в похоронному обряді. ВПоважаним: П. Бернатовичевій, П. Левицькій та П-ву Кравчукам за поміч та слова потіхи у нашім горю. Рівнож дякуємо всім громадянам Явча, що своєю присутністю, причинились до звеличання цього сумного обряду. — Сини, дочки і внуки. 1740 1-1

## Подяка.

Високоповажаному Панові Д-р. Александрові Подолинському складаю отсею дорогою щиро-сердечну подяку за ласкаву безінтересовну опіку в часі мого дікування по тяжкій а щасливо перебутій операції. Рівночасно складаю 50 зл. на будову українського шпиталя у Львові. 1732 **Розалія Гертіг.**

**ТОМАСИНА**

під

**весняні засіви**

марка звізда — марка звізда

**ТОМАСИНА** є довготреваним, найуспішніше ділаючим, тому і найдешевшим, фосфоровим навозом

**ТОМАСИНА** містить в собі фосфоровий квас в розпущенім виді і негайно успішно ділає.

**ТОМАСИНА** містить в собі крім фосфорового квасу також 40—50% успішного вапна — безплатно

**ТОМАСИНУ** сипається перед сійбою або при сіянню зерна, а також поголовно

**ТОМАСИНА** є незрівнаною на весну і одинокою на луки, пасовиська і пастевні ростини.

**ИОСИФ КАРРАХ Львів,**

**вул. КОСЦЮШКА ч. 18.**

1613 4—5

Цінники і повчаючі проспекти даром і оплачено.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.